

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

MEMO: OSKA KULTUURI JA LOOMETEgevuse UURINGU SEIREJÄRGNE EKSPERDIKOGU
AUDIOVISUAALVALDKONNAS, SÕNA JA KEEL VALDKONNAS NING TURUNDSE JA
KOMMUNIKATSIOONI VADLKONNAS.

Zoom.us

15.02.2022

Aeg: 13.00 - 15.00

Juhatas: Katrin Pihl, Kutsekoda

Osa võtsid eksperdikogu liikmed ja ettepanekute elluviijad: Elen Raudsepp, Tallinna Majanduskool; Anniken Haldna, Eesti Turundajate Liit; Margus Mets, Eesti Kommunikatsioonijuhtide Liit; Andres Jõesaar, TLÜ BFM; Marko Levin, Tallinna Polütehnikum; Kadri Vaas, Eesti Kinoliit; Ragne Kõuts-Klemm, Tartu Ülikool; Helen Pärk, Tallinna Polütehnikum; Kadri Rahusaar, Eesti Keeletoimetajate Liit; Toomas Metsis, Eesti Tõlkide ja Tõlkijate Liit; Külli All, Haridus- ja Teadusministeerium; Aive Hiiepuu, Eesti Kommunikatsioonijuhtide Liit; Asta Trummel, Kultuuriministeerium; Lia Toro, TLÜ BFM; Emily Bollverk, TLÜ BFM; Birgit Vilgats, TLÜ BFM
Kutsekojast: Siim Krusell ja Liina Ruusa

PÄEVAKAVA

1. Sissejuhatus
2. Uuringu tulemuste meenutamine, värske haridusstatistika/üldiste trendide vaatamine
3. Ülevaade seireprotsessist
4. Põhiprobleemide arutelu
5. Edasised sammud

Põhiprobleemide arutelu:

Audiovisuaalvaldkonna kitsaskohad ja ettepanekud

1. KITSASKOHT: Tööturul on puudus audiovisuaalvaldkonna tehnilistest teostajatest.

1.1 ETTEPANEK: TLÜ BFM koostöös Eesti Filmi Instituudi ja Eesti Kinoliiduga analüüsivad täpsemalt vajadust uute tehnoloogiate kasutuselevõtuga seonduvate oskuste ja üldoskuste järele, korrigeerivad vastavalt sellele täienduskoolitusprogramme ning otsivad võimalusi rahvusvaheliseks koostööks.

Seire tagasiside 2020:

- Käesolev aasta pani pausile koolitustega seonduva. Koroonast tingituna on rahvusvaheliste ekspertide Eestisse tulek keeruline ning praktiliste oskuste õpetamine üle veebi ei toimi.

Seireseminari tagasiside:

- TLÜ liitus Euroopa ülikoolide konsortsiumiga FILMEU – sellega seoses hakkavad toimuma suured muutused. See puudutab ka rahvusvahelist koostööd, täienduskoolitust ja mikrokraade valdkonnas. Ressursid on head.
- Eesti Kinoliit: Kaude teeme koostööd rahvusvahelise programmi raames BFM-ga tehniliste töötajate valdkonna kaardistamisel. Alustasime 2017, nüüd rahastus olemas ja teeme Balti riikidega koostööd seda. Kui vajadus selge, siis saame koostööd teha BFM-ga koolituse osas.

Ettepanek on elluviimisel, täiendavaid ettepanekuid ei tehtud.

2. KITSASKOHT: Ülesannete ja vastutuse kirjeldused erinevate audiovisuaalse töö tehniliste ametite vahel on ebaselged ja kindlaks määramata.

2.1 ETTEPANEK: Eesti Filmi Instituut ja Eesti Kinoliit teevad SA Kutsekoja juures tegutsevale Kultuuri Kutsenõukogule ettepaneku audiovisuaalse töö tehniliste teostajate ametialade täpsustamiseks ning koolitust eeldavatele ametitele kutsestandardite väljatöötamiseks.

Seire tagasiside 2020:

- Hetkel ei oska Kinoliit ega ka EFI öelda, et millistel erialadel on töökätest puudu ja kuidas ja mis tasemetel oleks tarvis neid juurde koolitada. Selle jaoks, et saada veidi paremini hetkeseisust aru kohtume veebruarikuu kolmandal nädalal BFM-iga ja veendume, millised erialad või täiendõpped on neil olemas ja kas neile on hädavajalik välja töötada kutsestandardid.

Seireseminari tagasiside:

- Tehniliste teostajate ametialade ja oskuste täpsustamist teeme rahvusvaheliste erialaorganistioonide toel. Peale seda saame vajadusel Kutsekojaga edasisi tegevusi planeerida. Tegevus peab alguse saama valdkonna inimestest neid kaasates, siis on osapooltele arusaadav, mis probleemi püüame lahendada – et ei peaks võtteplatsil hakkama kedagi välja õpetama, vaid erialaoskused on juba varem omandatud. Oluline on, et valdkond need põhimõtted omaks võtab.

Otsus:

Tehniliste teostajate ametialade ja oskuste täpsustamist teevad erialaliidud rahvusvaheliste erialaorganistioonide toel.

3. KITSASKOHT: Praktikaettevõtted ja koolid teevad vähe koostööd, mistõttu kannatavad praktika kvaliteet ja õppurite omandatavad praktilised oskused.

3.1 ETTEPANEK: TLÜ BFM ja Tallinna Polütehnikum otsivad võimalusi praktikajuhendajate tasustamiseks ja praktika sisulisemaks korraldamiseks, mis hõlmab mh mõõdetavate eesmärkide selgemat sõnastamist praktika eel, praktika eesmärkidest lähtuvate sobivate praktikakohtade leidmist, praktikale tagasiside andmist ja praktikajuhendajate koolitamist

Seire tagasiside 2020:

- Praktikakorraldust jälgib koordinaator, kes aitab leida praktikakohta. Loodud on praktika kvaliteeti toetav kolmepoolselt allkirjastatav registreerimisleht. Peale praktikat toimuvad seminarid, esitatakse aruanne ja hindamisleht. Loodud on praktika koduleht. Korraldatakse praktika laatasid.
- Alustatud on praktikajuhendajate koolitamist.

Seireseminari tagasiside:

- BFM: koroonaga on oma jälge jätnud, kuid AV on kõige vähem problemaatiline valdkond. Praktikajuhendajate koolitus on plaanis, kuid tasustamise probleem jääb.
- Tallinna Polütehnikum: kõik õpilased käivad praktilal ja on koha leidnud. Neil on võimalus seda teha õpiampsudena erineval perioodil, et saada kätte kõik õpiväljundid. Praktikakohtade leidmisse kaasatakse vilistlasi.

Ettepanek on elluviimisel, täiendavaid ettepanekuid ei tehtud.

3.1 ETTEPANEK: TLÜ BFM ning Tallinna Polütehnikum kutsuvad kokku vastavasisulise ümarlaua arutamaks, kuidas olemasolevatest audiovisuaalvaldkonna eripärast tulenevatest arengutakistusest (nt individuaalsus, konkureerimine, praktika võimalik tasustamine ja pikendamine) õppetegevuses üle saada.

Seire tagasiside 2020:

- Kuna BFM-is on tööl praktika koordinaator ja tänu tema tegevusele on olukord mainitud kitsaskohtade likvideerimisel juba paranenud, siis ei ole ümarlaua kokkukutsumine enam väga kõrge prioriteetsusega. Aga plaan on jätkuvalt jõus.

Seireseminari tagasiside:

- Praktika tasustamine on endiselt teema, mis ei ole positiivset lahendust saanud. Tegemist on ettevõtjapoolse panusega haridusse ja selle käigus saavad omale parimad õpilased valida tööle. See on mõlema osapoole koostöö parima hariduse andmiseks.
- Tallinna Polütehnikum soovib koostöö edasi arendada oma õpilaste sujuvamaks edasiõppimise motiveerimiseks BFM-s. Tallinna Polütehnikumi meediaosakonna lõpetajad rakenduvad tööturul väga hästi ja edasi õppima ei kipu.

Otsus:

Tallinna Polütehnikum ja BFM teevad koostööd soodustamaks õpilaste sujuvamat edasiõppimist BFM-s.

4. KITSASKOHT: Kuna valdkonnas on palju iseendale tööandjaid, siis on edukaks tegutsemiseks mõõdapääsmatud ka majandus-, õigus- ja ettevõtlusalased teadmised (ptk 4.1). Ekspertide hinnangul võivad õppekavades vastavate õppeainete mahte suurendades kannatada erialased oskused. Analüüsi tulemusena võib väita, et valdkonna eripärast ja levinud töövormidest tulenevalt peab koolilõpetajal olema võimalus asutada enda ettevõtte ja olla iseendale tööandja ning selleks peavad tal ekspertide hinnangul olema vajalikud pädevused.

4.1 ETTEPANEK: TLÜ BFM ja Tallinna Polütehnikum analüüsivad audiovisuaalvaldkonna ettevõtluse, autoriõiguste ja teiste valdkonna regulatsioonidega seotud teemade sisu, mahtu ja õppemeetodeid valdkondlikes tasemeõppe õppekavades. Analüüsi tulemuste põhjal viiakse sisse muudatused.

Seire tagasiside 2020:

- Õppekavades on parandatud vastavate ainete kvaliteeti. Läbi interdistsiplinaarse aine ELU saavad tudengid omandada ka ettevõtlusega seotud teadmisi ja oskusi. Kõigil üliõpilastel on võimalik osaleda STARTER programmis.
- Uues õpitee moodulis on käsitletud peamised nimetatud teemad. Kõigist õppuritest ei saa ettevõtjaid, seetõttu peab nimetatud ettepanekut pisut põhjalikumalt kaaluma ning analüüsima.

Seireseminari tagasiside:

- BFM teeb koostööd TÜ-ga, kes on algatanud autoriõiguse alase projekti. Loomeettevõtlusalased teadmised on välja töötamisel ja lisame need kõigile õppekavadesse.
- Tallinna Polütehnikumi õpitee moodulis on põhilised teemad sees. Autoriõigus ja enda õiguste kaitse loomevaldkonnas on samuti kaetud.

Ettepanek on elluviimisel, täiendavaid ettepanekuid ei tehtud.

Sõna- ja keele alavaldkonna kitsaskohad ja ettepanekud

5. KITSASKOHT: Koostöö meediaettevõtete ja kõrgkoolide vahel vajab senisest enam tähelepanu.

5.1 ETTEPANEK: Valdkonna kõrgkoolid analüüsivad senist koostööd meediaettevõtetega ja püüavad koostöös partneritega leida senisest veelgi enam toimivaid viise sisulise koostöö tegemiseks.

Seire tagasiside 2020:

- Praktikavõimaluste pakkumine erinevates meediaettevõtetes

Seireseminari tagasiside:

- BFM ja TÜ teevad omavahel koostööd teadusalal ja üliõpilastel on võimalik mõlema kooli õppetöös osaleda.
- TÜ-s toimub tööandjate mess ja praktikalaat. Koostöövõimalused on omavahel läbi räägitud ja toimivad. Tööandjate ootused praktikantidele on läbi arutatud. Praktikant juhendavad õppejõud soovivad üliõpilase soove arvestades kohti, kuhu minna praktikale. Olukorrad, kus praktikante soovitakse rohkem või soovitakse minna praktikale, kus ei ole selleks valmis, lahendame juhtumipõhiselt.

Ettepanek on elluviimisel, täiendavaid ettepanekuid ei tehtud.

6.1 ETTEPANEK: Valdkonna kõrgkoolid lisavad keeletespetsialistide õppekavadesse moduleid, mis võimaldavad õppekava läbimisel spetsialiseeruda teiste seas ka stsenaariumide tõlkimise, turunduse või ekspordi suunal.

Seire tagasiside 2020:

- Ka praegu on keelteõppijail võimalik kombineerida oma eriala juura või majanduse vms haridusega.
- Lisaoskuste omandamine kõrvalerialade kaudu.
- Rahastamismudelid ja kiire lõpetamise surve ei soosi lisaerialade õppimist

Seireseminari tagasiside:

- Vastutajaid ei osalenud seminaril. Tagasisidet küsime kirjalikult.

6.2 ETTEPANEK: Valdkonna kõrgkoolid analüüsivad vilistlasuuringuid, teadvustavad senisest enam keeletespetsialistide rakendumisvõimalusi kogu majanduses ja tutvustavad neid tudengitele.

Seire tagasiside 2020:

- Vilistlasuuringuid on tehtud korrapäraselt.

Seireseminari tagasiside:

- Vastutajaid ei osalenud seminaril. Tagasisidet küsime kirjalikult.

Turunduse ja kommunikatsiooni alavaldkonna kitsaskohad ja ettepanekud

6. KITSASKOHT: Tööandjate ootused antavale kommunikatsiooniharidusele ei lähe sageli kokku valdkonna õppekavade õpiväljunditega.

7.1 ETTEPANEK: Eesti Kommunikatsioonijuhtide Liit kaardistab koos liikmesettevõtetega kommunikatsioonispetsialisti kompetentsimudeli, mh andmeanalüüsi-, veebidisaini-, loovkirjutamise- ja

koostööoskustega, ja kaalub võimaliku lahendusena kutsestandardi koostamist ning esitab vajadusel SA Kutsekojale ettepaneku kommunikatsioonispetsialisti kutsestandardi koostamiseks.

Seire tagasiside 2020:

- Vastus puudub.

Seireseminari tagasiside:

- Kutsestandardi väljatöötamist on arutatud. Põrnutud on kahe probleemi juures:
  - 1) kommunikatsiooni valdkonnas töötavad suures osas inimesed, kellel on kõrgharidus teises valdkonnas, mitte kommunikatsioonialane kõrgharidus. Kommunikatsioonivaldkonnas loob eelise teise valdkonna kogemus.
  - 2) standardiseerimine on keeruline, kuna n-ö profiile on palju
 Seetõttu oleme jõudnud arusaamiseni, et kommunikatsioonieriala üliõpilane ise määratleb oma vajadused. Kompetentsimudeli kaardistamisel oleme koostööd teinud TULI-ga ja info on nende kodulehel.

Otsus:

Kutsestandardit välja ei töötata, õppija ise määratleb oma vajadused või lisakompetentsid. TULI kodulehe terminoloogia ja kompetentsid vajavad laiemat kajastamist haridusalastes veebiportaalides – näiteks haridusportaal.

7.2 ETTEPANEK: Eesti Turundajate Liit kaardistab koos liikmesettevõtetega turundusspetsialisti kompetentsimudeli, mh andmeanalüüsi-, veebidisaini-, loovkirjutamis- ja koostööoskustega, ja kaalub võimaliku lahendusena kutsestandardi koostamist ning esitab vajadusel SA Kutsekojale ettepaneku turundusspetsialisti kutsestandardi koostamiseks ja kvalifikatsiooniraamistiku taseme(te) määramiseks.

Seire tagasiside 2020:

- Tegeleme kaardistades kompetentse - oleme näiteks esimese sammuna loonud Terminoloogia lehe, milles oleme kirjeldanud turunduse ametipositsioone. Järgmine samm selleks kutsestandardid valdkonna erialadele, mida õpetatakse ka ülikoolis. <https://turundajateliit.ee/juhised/terminoloogia/>
- Kutsestandardite loomine nii, et saaks tasemeid määrata pole hetkel tööplaanis. Soovime hetkel defineerida kompetentse ja oskuseid, mis teatud alal olema peaks.

Seireseminari tagasiside:

- TULI on osalenud TÜ Pärnu Kolledži ja Mainori valdkonna õppekavade koostamisel. Kokkulepped on valdkonna ekspertidega, kes on valmis koostööks ülikoolidega loengute pidamisel. Välja on töötatud praktikajuhend (hea tava), kus on kirjeldatud ettevõtte kui praktikandi ootused. TULI liikmed saavad ennast praktikakohana üles seada.
- TULI kodulehe terminoloogiaalane info võiks olla kajastatud ka näiteks haridusportaal, et karjääripööraja leiaks info üles.

Otsus:

Kutsestandardit välja ei töötata. TULI kodulehe terminoloogia ja kompetentsid vajavad laiemat kajastamist haridusalastes veebiportaalides – näiteks haridusportaal.

7. KITSASKOHT: Kommunikatsiooni- ja turunduserialade praktikakorraldus ning kõrgkoolide koostöö tööandjatega vajab senisest suuremat tähelepanu.

8.1 ETTEPANEK: Kommunikatsiooni erialasid õpetavad kõrgkoolid koostöös Eesti Kommunikatsioonijuhtide Liiduga teevad valdkonna ettevõtete ja avaliku sektori asutuste seas teavitustööd praktika rollist valdkondlike spetsialistide järelkasvu koolitamisel, teevad kindlaks peamised koostööd takistavad kitsaskohad ning püüavad leida neile lahendused.

Seire tagasiside 2020:

- Oleme rohkem avatud ettevõtete praktikapakkumiste jagamisele ja suhtlusele. Loodud veebilehed, mille kaudu on just viimasel ajal üha enam ettevõtted otse praktika koordinaatoriga ühendust võtnud. Koostöö Eesti Kommunikatsioonijuhtide Liiduga juba toimib, toimunud ülikooli ja erialaliitude esindajatega arutelud. Kevadel 2021 valmib praktikaküsimuste teemaline magistritöö.
- Rohkem praktikuid on kutsutud õppetöösse ja selle kaudu loodav personaalne kontakt praktikute ja üliõpilaste vahel võimaldab huvipooli koostööle suunata.

Seireseminari tagasiside:

- Ettepanek on elluviimisel ja olukord paraneb, kuid probleemiks on see, et praktikandile tehakse tööpakkumine ja kool jääb pooleli.

Ettepanek on elluviimisel, täiendavaid ettepanekuid ei tehtud.

8.2 ETTEPANEK: Turundusega seonduvaid erialasid õpetavad kutse- ja kõrgkoolid koostöös Eesti Turundajate Liiduga teevad valdkonna ettevõtete ja avaliku sektori asutuste seas teavitustööd praktika rollist valdkondlike spetsialistide järelkasvu koolitamisel, teevad kindlaks peamised koostööd takistavad kitsaskohad ning püüavad leida neile lahendused.

Seire tagasiside 2020:

- Teeme tihedat koostööd ka Eesti Turundajate Liiduga (TULI). TULI on meie strateegiline partner. Kevadel 2021 valmib praktikaküsimuste teemaline magistritöö.
- Kooli esindajad osalevad TULI praktika töörühmas ning on andnud koolipoolse sisendi.

Ettepanek on elluviimisel, täiendavaid ettepanekuid ei tehtud.

MEMO: OSKA KULTUURI JA LOOMETEgevuse UURINGU SEIREJÄRGNE EKSPERDIKOGU DISAINI JA KUNSTI ALAVALDKONNAS

Zoom.us

08.02.2022

Aeg: 11.00 - 12.30

Juhatas: Katrin Pihl, Kutsekoda

Osa võtsid eksperdikogu liikmed ja ettepanekute elluviijad: Gerda Mihhailova, TÜ Pärnu Kolledž; Hans Põldoja, Tallinna Ülikool; Piret Viirpalu, Kõrgem Kunstikool, Pallas; Natella Mihhailova, Ida-Virumaa KHK, Kadi Kreis, Tartu Kunstikool; Ruth Melionarski, Eesti Kunstiakadeemia; Vano Allsalu, Eesti Kunstnike Liit; Külli All, Haridus- ja Teadusministeerium; Anu-Maaja Pallok, Kultuuriministeerium; Veronika Valk-Siska, Kultuuriministeerium; Kaire Rannik, Eesti Disainikeskus; Kirke Kangro, Eesti Kunstiakadeemia; Anne Rudanovski, Pallas
Kutsekojast: Siim Krusell ja Liina Ruusa

PÄEVAKAVA

1. Sissejuhatus
2. Uuringu tulemuste meenutamine, värske haridusstatistika/üldiste trendide vaatamine
3. Ülevaade seireprotsessist
4. Põhiprobleemide arutelu
5. Edasised sammud

1. **KITSASKOHT:** Valdava osa ettevõtete ja organisatsioonide praegused ärimudelid ei kasuta disainerite potentsiaali toodete ja teenuste arendamisel.

9.1 ETTEPANEK: Eesti Disainikeskus defineerib selgemalt disaini valdkonna ja selle näidisametid, uurib disaini potentsiaali erinevates majandussektorites ning võimalikku disainituru kasvu lähiaastatel.

Seire tagasiside 2020: Alustatud tööd disaini terminoloogiaga ja tehtud uuring disainivaldkonna uutest arengutest <https://disainikeskus.ee/uudised/avatud-ja-hagus-tarkavate-disainipraktikate-kaardistamine>. Alustatud on disaini rakendamise majandusliku mõju uurimise meetodika väljatöötamist. Kavatsus on korraldada 2021.a. erinevaid temaatilisi seminare rahvusvaheliste esinejatega.

Seireseminari tagasiside:

EMTAKis oleme kirjeldatud näidisameteid, kuid protsess on väga pikk aastani 2025 a. Disaini rakendamise mõju-uuringud on edasi lükatud. Hetkel on erinevate projektide vaheolukord, kuna puudub raha elluviimiseks. Temaatilised veebinarid toimuvad.

9.2 ETTEPANEK: Eesti Disainikeskus ja Eesti Disainerite Liit jätkavad koostöös Eesti Tööandjate Keskliidu, Eesti Kaubandus- ja Tööstuskoja ning Eesti Väike- ja Keskliste Ettevõtjate Assotsiatsiooniga veelgi efektiivsemat disaini valdkonna ning selle võimaluste ja disaineri ameti sisulisemat tutvustamist, et tõsta ettevõtjate ja avaliku sektori teadlikkust, kuidas disaini teadmispõhise kasutamise abil on võimalik luua suuremat lisandväärtust.

Seire tagasiside 2020: regulaarselt toimub konkurss Eesti Disainiauhinnad, mille raames tutvustatakse disaini ja selle väärtust. Toimuvad näitused, seminarid, artiklid disaini rakendamise tutvustamiseks. Käivitatud on seminaride sari Disainijutud (disaini populariseerimiseks) ja Kuidas? (ringmajanduse ja -disaini tutvustamiseks). Samuti teeme teadliku disainitellija koolitusi. Juurde on tulnud palju ise tootvaid disainereid, neid tutvustab hästi Eesti Disaini Maja.

Seireseminari tagasiside: juurde on tulnud veel Eesti disaini tutvustavaid müügikohti, näiteks Tallinn Design House (TDH) jv, kuid kogu edendustööl on omad kitsaskohad seoses koroonaga.

2. **KITSASKOHT:** Tööandjad ja erialakoolid teevad disaini ja kunsti valdkonnas vähe koostööd, selle tõttu kannatab praktika kvaliteet ja õppurite omandatavad praktilised oskused.

10.2 ETTEPANEK: Valdonna kutse- ja kõrgkoolid analüüsivad vilistlaste tööle rakendumist, teadvustavad senisest enam kunstnike rakendumisvõimalusi kogu majanduses ja tutvustavad neid tudengitele.

Seire tagasiside 2020:

- Kool viib regulaarselt läbi vilistlasuuringuid (tööhõivet, rakendumine, rahulolu oskustega). Andmeid kasutatakse õppekavaarenduses ja koostöö planeerimisel.
- Mitmed koolid korjavad lõpetajate hõivatuse andmed, kuid süsteemne analüüs vajab arendamist.
- Koolil on väga lai praktikaettevõtete võrgustik. Oleme panustanud praktikate kvaliteeti pikalt ja koostöös ettevõtetelega saavutanud väga häid tulemusi.
- Raske leida ettevõtteid, kes oleks valmis praktikante vastu võtma.
- Võiks teha loomevaldkonna ühise praktikaseminari, kus koos kogemusi jagada, üksteiselt õppida.

Seireseminari tagasiside:

- Tartu Kunstikool õpilased teevad praktikat nii disaini valdkonnas kui ka laiemalt väljaspool ja sel juhul on kooli poolt ka juhendaja olemas.
- Tartu Kõrgemas Kunstikoolis Pallas toimus loomevaldkonna kõrgkoolide praktika teemade kogemuste jagamise seminar. Kevadel on plaanis korraldada tööandjatele praktika teemade seminar.
- EKA lõpetajatele on disainivaldkonnas bakalaureuse tasemel küll töökohti, kuid kunsti valdkonnas laiemalt konkreetseid töökohti puuduvad, mistõttu peavad lõpetajad olema ise võimelised töökohti looma. Kunstnik peab olema isemajandav st haritud ja hästi toimetulevad.
- TLÜ-s viisime 2019 sisse ettevõtte praktika. Sel aastal on käsil praktikasüsteemide arendamine. Loomisel on kaugpraktika formaat, kus saaks virtuaalselt osaleda. See on mõeldud eelkõige välisüliõpilastele.
- TÜ Pärnu Kolledžis otsime praktikakohti kord aastas ja ettevõtete leidmisega probleeme ei ole, pigem ei jätku kõigile tudengeid. Praktika toimub läbi kolme semestri. Avaliku sektori organisatsioonides on tudengitel keeruline ajas püsida. Kuna meil õpivad ka juba töötavad inimesed, siis neil on töökoht olemas.

10.3 ETTEPANEK: Eesti Kunstnike Liit koostöös valdkonna kutse- ja kõrgkoolidega kutsub kokku ümarlaua, et kokku leppida osapoolte tegevused kunstnike võrgustike tugevdamiseks, professionaalse järelkasvu tagamiseks ja elukestva õppe edendamiseks kunstivaldkonnas.

Seire tagasiside 2020:

- 2020. a. kevadel alanud koroonakriis omab väga olulist mõju kunsti ja loomemajanduse valdkonnale. Ümarlaua kokkukutsumine ja sellest lähtuvad strateegilised tegevused on mõistlik kavandada peale seda, kui käimasolevad muutused on jõudnud rahunemisprotsessi ning valdkondlikud osapooled on jõudnud järel dusteni.

Seireseminari tagasiside:

- Toimunud on Eesti Kunstnike Liidu, Eesti Kaasaegse Kunsti Arenduskeskuse ja Kaasaegse Kunsti Eesti Keskuse kunstiarenduse teemaline ümarlaud valdkonna sisulise arengukava koostamiseks. Tulenevalt arengukava seisukohtadest toimus kunstihariduse ümarlaud, kus kohtusid kõrgharidust, kutseharidust üldharidust ja huviharidust pakkuvad koolid ja organisatsioonid. Pandi kirja üldised väärtused ja põhimõtted (õmblusteta kunstiharidus, kunstihariduse seotus kunstnikega, kunstike elukestev õpe jv). Ümarlauda on plaanis teha regulaarseks.

3. KITSASKOHT: Tasemeõppe lõpetajate disaini ja kunsti valdkonna ettevõtluse, autoriõiguste ning teiste valdkondlike regulatsioonide alased pädevused vajavad suuremat tähelepanu.

11.1 ETTEPANEK: Kutse- ja kõrgkoolid analüüsivad disaini ja kunsti valdkonna ettevõtluse, autoriõiguste ning teiste valdkonna regulatsioonidega seotud teemade sisu, mahtu ja õppemeetodeid erinevates valdkonnaga seotud tasemeõppe õppekavades. Analüüsi tulemuste põhjal viiakse sisse muudatused.

Seire tagasiside 2020:

- Koolides on ettevõtlusõpe ja autoriõigus õppekavades olemas, aga vajab pidevat täiendamist.
- Intellektuaalomandi aine on plaanis tuua õppekavasse.
- Autoriõiguste teema vajaks põhjalikumat käsitlemist.
- Vaja on head kursust juriidiliste teemade katmiseks.
- Võiks olla näiteks 1 seminar aastas kõikidele loomevaldkonna koolidele + ettevõtjatele, kus värskendatakse teadmisi, arutatakse autoriõiguse juhtumeid jne.

Seireseminari tagasiside:

- Pallases saavad õpilased praktilise intellektuaalse omandi kaitse kogemuse praktilal. Ettevõtlikkus ja selle arendamine on koolile väljakutse. Loomettevõtluse arendamisel tehakse koostööd Tartu Loomemajanduskeskuse ja Viljandi Kultuuriakadeemiaga.
- EKA-s tuleb autoriõiguse teema praktilise osana sisse loomingulistes ainetes, näiteks kui kasutatakse muusikat pead olema teadlik ka teise autori õigustest.
- Tartu Kunstikoolil on raske hoida autoriõiguste teemasid värskena ressursi vähesuse tõttu. Vaja oleks teha koostööd kunstiharidust pakkuvate kõrgkoolidega. Loomettevõtlus on hästi kaetud õpetajate ja materjalidega.
- TLÜ-s on intellektuaalomandi aine olnud nii informaatika BA-s (lõpetajad lähevad kasutajakogemuse disaineriteks) kui ka IT juhtimise MA õppekavades (v.a inglisekeelsetel õppekavadel).
- NFT teemat koolides veel ei käsitleta eraldi. Starter programm on soodsaks pinnaseks uudsete teemadega tegelemisel, kuid selle rahastamine lõppeb. Õppekavade uuendamine võtab aega kuni kaks aastat. TLÜ-s on olemas kursus Akadeemia pluss, kus on võimalik paindlikult õppekava väliselt kursusi välja töötada.

MEMO: OSKA KULTUURI JA LOOMETENGEVUSE UURINGU SEIREJÄRGNE EKSPERDIKOGU
TRÜKITÖÖSTUSE ALAVALDKONNAS
Zoom.us 11.02.2022

Aeg: 11.00 - 12.30

Juhatas: Katrin Pihl, Kutsekoda

Osa võtsid eksperdikogu liikmed ja ettepanekute elluviijad: Helen Pärk, Tallinna Polütehnikum; Marko Levin, Tallinna Polütehnikum; Katre Savi, Eesti Trüki- ja Pakenditööstuse Liit; Merle Okas, Kroonpress AS
Kutsekojast: Siim Krusell ja Liina Ruusa

PÄEVAKAVA

6. Sissejuhatus
7. Uuringu tulemuste meenutamine, värsked haridusstatistika/üldiste trendide vaatamine
8. Ülevaade seireprotsessist
9. Põhiprobleemide arutelu
10. Edasised sammud

4. KITSASKOHT: Vähene pakkumine erialasteks täienduskoolitusteks ajakohaste oskuste omandamiseks.

1.1 ETTEPANEK: ETPL koostöös Tallinna Polütehnikumiga ja valdkonna ettevõtetega teeb kindlaks valdkonnas vajaminevate tasuliste täienduskoolituste vajaduse, sh müügipersonalile, ning töötab välja täienduskoolitusprogrammid.

Seire tagasiside 2020:

- Käesolev aasta pani pausile koolitustega seonduva.

Seireseminari tagasiside:

- Vajaminevate tasuliste täienduskoolituste vajadus on selgeks tehtud ja kaardistatud. ETPL on valmis koolitusi tegema.
- Trükispetsiifiliste oskuste õpetamiseks on nähtud vajadust ja toimunud kaks koolitust ettevõttesiseselt. Tõusetunud on müügikoolitused ning huvi roheteemadega seotud koolituste osas.
- Tallinna Polütehnikumis on täienduskoolituse vaates kaks viimast aastat olnud väga heitlikud. Virtuaalselt reaalseid oskusi õpetada on trükitehnikum valdkonnas keeruline. Sügisest alustasime trükiettevalmistaja kursusega.

5. KITSASKOHT: Valdkonnas esineb regionaalne tööjõupuudus, mis tuleneb õppe koondumisest Tallinnasse.

2.1 ETTEPANEK: ETPL kutsub kokku Tallinna Polütehnikumi ja mehhatroonikaõpet pakkuvate kutsehariduskeskuste ümarlaua, kus analüüsib võimalusi ja lepib kokku partnerite tegevused, et pakkuda

mehhatrooniku õppekaval õppijatele võimalust spetsialiseerumiseks trükitehnoloogia erialale väljaspool Tallinna.

Seire tagasiside 2020:

- Soovime kohtuda esimesel võimalusel, kui kokkusaamised taas võimalikud on.

Seireseminari tagasiside:

- ETPL on koostööd loonud läbi praktika. Trükitehnikumiga Tallinna Polütehnikumi õpilased.
- Tartus KHK toimus kursus koostöös Tallinna Polütehnikumiga mehhatroonikutele trükitehnikumiga. Edasise koostöösoovi ja huvi korral saab mehhatroonikutele pakkuda trükimoodulit, võimalused selleks on olemas.

6. KITSASKOHT: Trükitehnikumiga ametid ja erialad on vähetuntud.

3.1 ETTEPANEK: ETPL suurendab koostöös ettevõtete ja Tallinna Polütehnikumiga erinevate trükitehnikumiga valdkonda tutvustavate kampaaniate (reklaam, koolikülalused, koostöö Töötukassaga, kutseõistlustel osalemine jne) mahtu, et kõnetada noori ja jõuda nendeni ning laiema üldsuseni, seeläbi parendades valdkonna kuvandit ühiskonnas.

Statistika:

Peamised tegevused on juba tehtud või teeme aasta jooksul 1

Teised kommentaarid:

- Oleme alustanud õppekava uuendusega, mille järgneb ka kutsestandardite uuendamine. Oleme partnerina osalemas rahvusvahelises projektis printyourfuture.eu

Seireseminari tagasiside:

- Valdkonna õppekavade tutvustamiseks tegime kampaania Printmeedia, mis oli edukas ja tõmbas tulevaste õppurite tähelepanu. 2021 mais tegime koostöös kooliga kampaania raames 2 h veebisaate. Kaasatud olid ka meediaeriala õpilased, kes seadsid üles stuudio ja filmisid üritust. FB-s ja Instagramis tegime reklaami klippidega koolist, ettevõtetest, tootmisest ja toodetest. Olemasolevate materjalide pealt teeme sel aastal uue kampaania.
- Tule ja trüki veebilehe uuendus. Tegime Youtube kanali, kus need klipid on püsivalt üleval.
- 2020 ilmus trükitehnikumiga tutvustav ajakiri Trükitud Eestis, mida levitas Töötukassa, riigiasutused, koolid, noortekeskused. ETPLi ajakiri Trükitud Eestis on loodud soovist tutvustada Eesti trükindust ja ettevõtteid ning Eestis loodud trükiseid ja trükiste rolli tänapäeva maailmas.
- 2021 tegime palju trükitehnikumiga ettevõtete külalusi ja vastupidi käidi koolides trükitehnikumiga tutvustamas. Vaatamata keerulistele aegadele on ettevõtteid valmis tutvustusi tegema.
- Hea koostöö tahe on MKM ja HTM-ga, et tööstussektoriga näidata ja tutvustada Eesti maailmatasemel ettevõtteid.
- Seoses munitsipaalgümnaasiumite vähendamise suureneb võimalus käia põhikoolides eriala tutvustamas. Koolid teevad kevadel karjääripäevi 9. klassi õpilastele edasiste plaanide tegemiseks. Koolid väljaspool Tallinna huvi üles näidanud. Meie õpilased käivad oma endistes koolides erialast rääkimas.
- Liidul on sel aastal plaanis teha koostööd algatusega Tagasi Kooli.

- Lõppes projekt printyourfuture, mille raames valmis juhendmaterjal ettevõtetele, kuidas kaasata nooremat põlvkonda ettevõtetesse, neid hoida ja teada nende ootustest.
- Plaanis on teha persoonilugusid ettevõtete töötajatest. Kajastame, kuidas keegi on oma positsioonile jõudnud ja mis tööd teeb.
- Kitsaskohaks on trükise maine ja pabertoode üldse. Plaanis on üldise teadmise tõstmine trükisest, rohelisest trükisest ja milline on trükitööstuse jalajälg.
- Ettevõtjad on rahul kooli ja liidu koostööga.

7. KITSASKOHT: Puudub jätkuõppe võimalus pärast 4. taseme kutseõpet.

4.1 ETTEPANEK: ETPL täpsustab liikmesettevõtete seas vajadust oskuste järele 5. tasemel ja vajadusel teeb Tallinna Polütehnikumile ettepaneku avada trükitehnoloogia 5. taseme jätkuõpe.

Statistika:

Peamised tegevused teeme 1-2 aasta jooksul 1

Rakendatavad tegevused:

- Tegeleme teemaga uue õppekava loomise ja kutsestandardite uuendamise raames.

Seireseminari tagasiside:

- Alustasime trükiettevalmistaja ja trükkali kutsestandardi uuendamisega, mille käigus jõudsime selleni, et koolilõpetajad on tase 4. Spetsialiseeruda saab trükiettevalmistaja, sh digitrükkali kutsele. Trükkali kutsestandard sisaldab ofsetrükki, fleksotrükki ja digitrükki. Digitrükk on seotud mõlema poolega ja vastaval ametikohal saab töötada. 5. taseme vajadust saab hinnata peale kutsestandardite arvamusküsitluse protsessi läbimist kus ettevõtted saavad oma arvamust avaldada.
- Huvi võiks 5. taseme järgi võiks olla koolilõpetajatel, kes on mõnda aega valdkonnas tööl olnud ja sooviksid ennast täiendada jätkuõppes. Täna tööandjate poolset huvi töötajate 5. tasemel jätkuõppeks puudub. Pigem toimub ettevõttesisene täienduskoolitus. Õppimine on paljuski seadmepõhine. Suuremates ettevõtetes on oma sisemine kvalifikatsioonisüsteem. Küsimus on, millised oleksid need oskused või teadmised, mida oleks vaja ettevõtte väliselt õpetada.
- Teema on olnud pausil keeruliste aegade tõttu. Ettevõtted ja liit on tegelenud kriitilise tähtsusega probleemidega.